

Ministerul Justiției

denumirea autorității

RAPORT de monitorizare a procesului de implementare a legislației

titlul actului normativ

CUPRINS:

1. Aspecte introductive .....
2. Aplicabilitatea actului normativ .....
3. Gradul de îndeplinire a obiectivelor și a scopului actului normativ .....
4. Modificările operate în actul normativ .....
5. Gradul de punere în aplicare a cadrului juridic secundar.....
6. Coerența și consecvența actului normativ .....
7. Neutralitatea actului normativ .....
8. Stabilitatea și predictibilitatea actului normativ .....
9. Eficiența actului normativ .....
10. Modul de consultanță .....
11. Concluzii .....
12. Recomandări .....

1. Aspecte introductive		
Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Titlul actului, data adoptării și publicării	<ul style="list-style-type: none"> • Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești; • Nr. 87 din 21 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.107-109, art. nr. 282.
2.	Temeiul elaborării actului	În calitate de temeuri juridice ale legii sunt normele articolului 20 al Constituției (Accesul liber la justiție), conform cărora „ <i>orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime</i> ”, precum și cele ale articolului 53 al Constituției (Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică), care dispune că, „(1) <i>Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termen legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. (2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și judecătorești.</i> ”.
3.	Scopul actului	La articolul 1 al Legii nr. 87 este definit scopul

		acesteia: „ <i>Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești</i> ”.
4.	Structura actului	Titlul, Preambulul, Clauza de adoptare (formula introductivă), Dispoziții de conținut și Dispoziții finale și tranzitorii.
5.	Altele	Legea urmărește și diminuarea sarcinii care, în prezent, apasă asupra Curții Europene, prin instituirea mecanismului de examinare la nivel național a cererilor pe marginea cărora există deja o jurisprudență bine stabilită de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

2. Aplicabilitatea actului normativ			
Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea	
	Efectele juridice ale actului		
	Capitolul / articolul	Cauza de inaplicabilitate	Soluția
1.	Articolul 2 alin. (5) „ <i>după repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, statul are drept de regres față de persoana vinovată</i> ”.	Mecanismul de regres față de persoana vinovată reieșind din Lege nu este explicit și eficient. Un exemplu în acest sens este faptul că nu sunt indicate autoritățile care decid să intenteze procedura de regres, termenul de prescripție, cum se apreciază temeiurile pentru astfel de acțiuni etc. Cu toate aceste deficiențe, Procuratura Generală în conformitate cu prevederile legii a inițiat trei acțiuni în ordine de regres, în valoare de 112 970,00 MDL.	Practica dovedește că cei care se fac vinovați de pierderile suportate de către stat în litigiile respective, continuă să-și desfășoare activitatea, admițând și alte erori, uneori similare. Prin urmare, acțiunea în regres trebuie să fie depusă de Ministerul Justiției. Mai mult, prin Legea nr. 87 din 21.04.2011 Ministerul Justiției a fost desemnat organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe aceste categorii de cauze. De asemenea, prin Hotărârea Guvernului cu privire la reprezentarea intereselor în instanțele judecătorești și instituțiile de arbitraj naționale și internaționale, Ministerului Justiției îi revine rolul de coordonator al procesului de reprezentare a intereselor statului.

2.	<p>Articolul 3 alin. (1) <i>“cererea de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare (denumită în continuare cerere de chemare în judecată) se depune conform regulilor de competență jurisdicțională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și se examinează de un alt complet de judecată decât cel care a examinat (examinează) cauza în care se pretinde încălcarea”.</i></p>	<p>Prima și principala problemă constă în supraîncărcarea instanțelor de judecată. În ultima perioadă se atestă o creștere a gradului de procesivitate în rândul cetățenilor Republicii Moldova. Această creștere a cerinței față de justiție nu este însoțită de o creștere a numărului de judecatori. Respectiv, sporirea sarcinii de lucru a judecătorilor duce la supraîncărcarea agendei lor și imposibilitatea de a examina în termeni restrânși cererile depuse în baza Legii nr. 87. Trebuie de menționat că nu doar Legea nr. 87 cere judecătorului examinarea prioritară și mai rapidă a cauzei. Există o mulțime de alte prevederi legale care impun judecătorului termeni restrânși, uneori fixați, de examinare a cauzelor. Examinarea cererilor depuse în baza Legii nr. 87 este târăgănată și de faptul că legea oferă posibilitatea utilizării celor trei grade de jurisdicție.</p>	<p>Opinăm ca sesizările depuse în baza Legii nr. 87 să fie examinate doar în fond și recurs. Or, așa cum sa dovedit în practică, judecătorii nu găsesc aceste categorii de cauze ca fiind unele dificile. De altfel, la faza inițială de implementare a Legii nr. 87 cererile privind tergiversarea examinării cauzei se depuneau în prima instanță la Curtea de Apel. Ulterior, după modificarea procedurii civile prin Legea nr. 155, în vigoare din 1 decembrie 2012, instanța de apel și-a pierdut competența de examinare a acestor cauze în fond în favoarea judecătoriei. În consecință, s-a diminuat eficiența remedului introdus de Legea nr. 87, care prin definiție trebuie să fie unul prompt. Considerăm că la acest aspect procedura civilă urmează să se adapteze necesităților de celeritate impuse de Legea nr. 87.</p>
3.	<p>Articolul 6 alin. (2) <i>„Instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărîrii judecătorești irevocabile, spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiției, creditorul prezintă, în termen de 5</i></p>	<p>Implementarea practică a dispozițiilor respective este dificilă, iar acest fapt a fost determinat de o contradicție cu dispozițiile art. 255 Cod de procedură civilă al RM care stabilesc că hotărîrea judecătorească se execută după ce</p>	<p>Prin hotărîrea Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016 a fost admisă excepția de neconstituționalitate și declarate neconstituționale - sintagmele „după ce devine irevocabilă”, „emis în baza hotărîrii judecătorești irevocabile”, „eliberat în</p>

	<p><i>zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărârii irevocabile, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului”.</i></p>	<p>devine definitivă, în timp ce legea prevede că hotărârea judecătorească se execută după ce devine irevocabilă și astfel instanța de judecată fiind obligată să prezinte din oficiu titlul executoriu spre executare Ministerului Justiției după o practică neuniformă. De regulă, titlul executoriu este remis către Ministerul Justiției doar după solicitarea reclamantului.</p>	<p>baza hotărârii irevocabile”, „eliberat în baza hotărârii judecătorești irevocabile” de la alineatele (1), (2) și (3) al articolului 6 din Lege. Astfel, soluția a fost uniformizarea practicii executării hotărârilor judecătorești.</p>
--	---	---	---

3. Gradul de îndeplinire a obiectivelor și a scopului actului normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Gradul de îndeplinire a obiectivelor	Rezultatul analizei practicii judiciare efectuate de organizațiile nonguvernamentale au arătat că scopul mecanismului instituit pentru repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil nu este realizat pe deplin.
2.	Cauzele generatoare de neîndeplinire a obiectivelor actului	Există probleme referitoare atât la viteza cu care se examinează acțiunile intentate în temeiul Legii cât și sub aspectul funcționării instituției regresului.
3.	Soluția	<ul style="list-style-type: none"> •Excluderea unui grad de jurisdicție pentru cererile depuse în baza Legii nr. 87; •Reglementarea mecanismului de implementare a instituției regresului (situații care servesc temei de adresare, autoritatea care decide înaintarea acțiunii, termenul de prescripție etc.) •Examinarea oportunității introducerii procedurii de conciliere care, prealabil sau la începutul procedurii judiciare, ar avea drept scop rezolvarea litigiului.

4. Modificările operate în actul normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Modificările și completările actului	Prin Legea nr. 96 din 03 mai 2012 au fost aduse unele modificări a căror scop principal a constat în transferarea competenței de reprezentare a intereselor statului, în pricinile intentate în temeiul Legii nr. 87, de la Ministerul Finanțelor către Ministerul Justiției. Scopul secundar al modificării a constat în concretizarea procedurii de executare

		<p>a hotărârilor judecătorești emise pe marginea acestor cauze.</p> <p>Prin Legea nr. 191 din 23 septembrie 2016, articolul 5 a fost completat cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „<i>Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești</i>”.</p> <p>Prin hotărârea Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016 a fost admisă excepția de neconstituționalitate și declarate neconstituționale - sintagmele „după ce devine irevocabilă”, „emis în baza hotărârii judecătorești irevocabile”, „eliberat în baza hotărârii irevocabile”, „eliberat în baza hotărârii judecătorești irevocabile” de la alineatele (1), (2) și (3) al articolului 6 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011</p> <p>Totodată, Curtea a indicat că <i>până la operarea modificărilor de rigoare de către Parlament, hotărârile judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, urmează a fi puse în executare neîntârziat după rămânerea hotărârii definitivă și executate nu mai târziu de trei luni de zile de la această dată, similar termenului de executare a hotărârilor definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului.</i></p>
2.	Efectele modificărilor și completărilor actului	<ul style="list-style-type: none"> • Subrogarea Ministerului Finanțelor în drepturile de reprezentare a statului cu Ministerul Justiției este bine justificată reieșind din competența celui din urmă în domeniul asigurării activității reprezentantului Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și practica executării hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate în privința Republicii Moldova; • Cît privește alte modificări operate în lege, analiza acestora este prematură având în vedere timpul relativ scurt de la data intrării în vigoare acestora.

5. Gradul de punere în aplicare a cadrului juridic secundar

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea	
Actul monitorizat			
	Capitolul / articolul care urmează a fi modificat	Cauza de modificare	Redacția propusă

1.	Articolul 2 alin. (5)	Norma respectivă are un caracter general. Pentru aplicarea practică a acesteia este necesar de reglementat mecanismul de implementare.	Grupul de lucru pentru monitorizarea procesului de implementare a Legii examinează redacția propusă pentru modificarea articolului respectiv
2.	Articolul 3 alin. (1)	Depunerea cererii de apel suspendă executarea hotărârii judecătorești pînă la pronunțarea deciziei Curții de Apel. Recursul nu este suspensiv, iar prin hotărîrea Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016 obligă statul la executarea imediată a hotărîrii judecătorești de la pronunțarea acesteia de care Curtea de Apel	Grupul de lucru pentru monitorizarea procesului de implementare a Legii examinează redacția propusă pentru modificarea articolului respectiv
3.	Altele	Încărcătura excesivă care poate fi constatată prin statistica examinării unor astfel de acțiuni de la data intrării în vigoare a Legii nr. 87 din 21.04.2011 poate fi înlăturată prin introducerea unor prevederi ce ar putea soluționa pricina pe cale amiabilă. Conform Recomandării Consiliului Europei nr. (86) 12 adoptată de Comitetul Miniștrilor la 16 septembrie 1986 privind măsurile de prevenire și reducere a încărcăturii instanțelor, în acest scop, ar putea fi luate de către Guvern în considerare următoarea măsură: <ul style="list-style-type: none"> • să prevadă proceduri de conciliere care, prealabil sau la începutul procedurii judiciare, ar avea drept scop rezolvarea litigiului; 	Grupul de lucru pentru monitorizarea procesului de implementare a Legii examinează oportunitatea introducerii unei proceduri prelabile de conciliere (posibil prin mecanismul medierii) care ar avea drept scop rezolvarea litigiului.

Actul secundar			
	Capitolul / articolul care urmează a fi modificat	Cauza de modificare	Redacția propusă
1.	Capitolul IV al Codului de procedură civilă a RM	Dispozițiile prevăzute la capitolul respectiv se referă la competența instanțelor de judecată. Nu a fost identificat gradul de suficiență a resurselor materiale, financiare și umane pentru funcționarea actului normativ	Redacția propusă va fi înaintată ulterior analizei suplimentare a practicii judiciare. De menționat, că pînă la 30 noiembrie 2012 cererea cu privire la încălcarea termenului rezonabil se depunea la Curtea de Apel Chișinău.
2.	Articolul 70 alin. (1 ¹) al Codului de executare a RM, “ <i>titlul executoriu privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești va fi executat în cel mult 6 luni de la prezentarea sa spre executare</i> ”.	Potrivit hotărîrii Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016 <i>până la operarea modificărilor de rigoare de către Parlament, hotărârile judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, urmează a fi puse în executare neîntârziat după rămânerea hotărîrii definitivă și executate nu mai târziu de trei luni de zile de la această dată, similar termenului de executare a hotărârilor definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului.</i>	Conform redacției propuse în hotărîrea Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016.
Concluzii			
Eficiența acestei legi ar fi și examinarea categoriilor date de dosare în termen restrîns, cît și executarea hotărîrilor prin care s-a constatat încălcarea dreptului, în termen restrîns, ceea ce duce la satisfacția atît morală cît și materială a reclamanților.			

6. Coerența și consecvența actului normativ		
Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Stabilirea contradicțiilor și prevederilor ambigui	După pronunțarea hotărîrii Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016, există neconcordanță cu

		Articolul 70 alin. (1 ¹) al Codului de executare a RM,
2.	Altele	Estimarea practicii judecătorești a concluzionat că aproape în fiecare caz justițiabilii rămân nesatisfăcuți de mărimea compensației ce li se acordă. Nemulțumirea se remarcă în cazurile când compensația este mică, dar și în cazurile în care este una rezonabilă. Acest lucru se datorează, în principal, percepției greșite a justițiabililor asupra mărimii compensațiilor pe care le-ar putea acorda CtEDO pe aceste cazuri. Majoritatea consideră că CtEDO le-ar fi putut acorda o compensație cu mult mai mare decât cea care le-o acordă instanțele naționale. Totuși, chiar dacă și așteptările justițiabililor sunt mari, trebuie de remarcat că, deseori nemulțumirea lor față de valoarea mică a compensațiilor ce li se acordă de către instanțele naționale este justificată.

7. Neutralitatea actului normativ		
Proportionalitatea între interesele publice și cele private		
Opinia autorității publice	Opinia sectorului privat	Concluzii
<p>În scopul realizării prevedrilor pct. 3 din Metodologia privind monitorizarea procesului de implementare a legislației aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1181 din 22 decembrie 2010 privind monitorizarea procesului de implementare a legislației, a fost solicitată opinia următoarelor autorități de stat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procuratura Generală; • Consiliul Superior al Magistraturii; • Curtea Supremă de Justiție; • Ministerul Finanțelor care s-au pronunțat asupra practica aplicării legii, date statistice și eficiența legii concluzionând unanim asupra unor modificări a legislației în scopul asigurării realizării obiectivelor propuse. 	<p>Au fost inițiate consultări publice cu privire la realizarea pct. 3 din Metodologia nominalizată prin publicarea unui anunț pe pagina oficială a Ministerului Justiției.</p> <p>De asemenea, solicitată opinia Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și Uniunii Avocaților din Moldova. Totodată, la ședința grupului de lucru a fost invitat și avocatul Vladislav Gribincea care este directorul Centrului de Resurse Juridice din Moldova și unul din coautorii studiului cu privire la eficiența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p> <p>Astfel, în vederea posibilității monitorizării și analizei eficiente a implementării legii respective UNEJ a considerat că este necesar să fie efectuată o analiză anuală a aplicării acestei legi în practică pentru a avea posibilitatea de a face un studiu mai profund și efectiv.</p>	<p>Atât studiul efectuat pînă acum de Centrul de Resurse Juridice din Moldova și Asociația Obștească “Institutul de Justiție Civilă” cît și autoritățile publice vin cu concluzii și recomandări care urmează a fi luate în calcul la modificarea legislației în general și a prezentei legi în particular. Un exemplu în acest sens reprezintă hotărârea Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016.</p>

8. Stabilitatea și predictibilitatea actului normativ		
Nr. d/o	Acțiunea	Argumentarea
.	Frecvența revizuirii actului	Modificările operate în actul normativ au asigurat realizarea scopului actului normativ de creare a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și nu au influențat esența actului normativ.
.	Cum a fost afectat scopul actului după modificare/completare	<p>În opinia Procuraturii Generale, modificările operate de legiuitor au determinat adoptarea unor măsuri organizatorice la nivelul Procuraturii Generale în vederea asigurării îndeplinirii atribuțiilor ce derivă din respectivele legi la examinarea sesizărilor Ministerului Justiției și la prezentarea rapoartelor motivate în cadrul procedurilor aflate pe rolul instanțelor de judecată. În acest scop, la 11 ianuarie 2013, a fost adoptat Ordinul Procurorului General nr. 4/20 potrivit căruia au fost instituite liniile directoare privind modalitatea de examinare a sesizărilor Ministerului Justiției, ca urmare a dispunerii de către instanțele de judecată a încasării sumelor din bugetul de stat în folosul reclamanților în baza Legilor nr. 1545/98 și 87/2011, precum și ale solicitărilor aceleiași autorități referitor la prezentarea rapoartelor motivate conform art. 4 alin. (2) din Legea nr. 87/2011.</p> <p>În opinia Curții Supreme de Justiție formată în urma judecării cauzelor respective, implementarea legii a avut impact pozitiv asupra termenilor de judecare a cauzelor.</p>

9. Eficiența actului normativ		
Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
.	Eficiența actului	<p>Potrivit Consiliului Superior al Magistraturii adoptarea legii este un beneficiu pentru justițiabili, așa cum aceștia pot dispune de un remediu compensator la nivel național în cazul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, pot participa personal în ședințele de judecată pentru a-și apăra dreptul pretins, pînă la punerea în aplicare a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 aceasta fiind imposibil.</p> <p>Astfel, pe perioada anului 2011 au fost raportate 211 cauze inițiate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p> <p>Pe perioada anului 2012 au fost raportate 373 cauze inițiate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p> <p>Pe perioada anului 2013 au fost raportate 833 cauze inițiate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p>

		<p>Pe perioada anului 2014 au fost raportate 568 cauze inițiate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p> <p>Pe perioada anului 2015 au fost raportate 549 cauze inițiate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p> <p>În primele 6 luni ale anului 2016 au fost raportate 293 cauze inițiate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.</p> <p>Eficiența legii constă și în examinarea categoriilor date de dosare în termen restrâns, cât și executarea hotărârilor prin care s-a constatat încălcarea dreptului în termen restrâns, ceea ce duce la satisfacție atât morală cât și materială a reclamanților.</p> <p>De asemenea, a scăzut sarcina asupra Curții Europene a Drepturilor Omului</p> <p>Concomitent, ca efect negativ al acestei legi îl constituie cheltuielile suplimentare de la bugetul de stat, inclusiv și acordarea compensației acordate pentru încălcarea acestui drept, mărimea cărora nu este stabilă.</p>
	Propuneri pentru optimizarea cheltuielilor în scopul implementării actului	Nu a fost identificat încă gradul de suficiență a resurselor materiale, financiare și umane pentru funcționarea actului normativ.

10. Modul de consultanță	
Modalitatea de consultanță	
Opinia sectorului public	Opinia sectorului privat
concluzii	
1.	Poziția Procuraturii Generale – că neexecutarea hotărârilor judecătorești este o problemă sistemică pentru Republica Moldova și că urmează să fie identificate soluții pentru a evita recuperări de prejudicii.
2.	Poziția Consiliului Superior al Magistraturii - examinarea cauzei în termen rezonabil și executarea promptă a hotărârilor judecătorești constituie garanții sociale esențiale ale unui proces echitabil. Deseori, însă în urma comportamentului și folosirii cu rea – credință a drepturilor sale, participanții la proces tergiversează examinarea cauzelor, ce nu-i poate fi imputat judecătorilor.
3.	Poziția Curții Supreme de Justiție - formată în urma judecării cauzelor respective, implementarea legii a avut impact pozitiv asupra termenilor de judecare a cauzelor.
4	<p>Poziția Ministerului Finanțelor – o problemă majoră în ceea ce privește prejudicierea bugetului de stat o presupune neexecutarea unor hotărâri judecătorești de către persoanele juridice (ex. întreprinder/instituții de stat) create de entități publice. În asemenea cazuri, instanțele de judecată practic substituie prin hotărârile emise debitorul. Considerăm că această practică este extrem de vicioasă, deoarece instituția sau întreprinderea debitoare este lipsită de orice mecanism de responsabilizare, fapt ce are drept consecință acumularea unor datorii, care în fază finală ar trebui să fie achitate tot de către stat însă, inclusiv cu penalitățile și dobânzile de rigoare</p> <p>Notă : Prin Legea nr. 191 din 23 septembrie 2016, articolul 5 a fost completat cu alineatul (3) prin care această problemă a fost soluționată.</p>
5	Poziția Uniunii Avocaților din Moldova – examinarea îndelungată a cauzelor în Republica Moldova reprezintă o excepție care de regulă se datorează amânărilor

	frecvente ale ședințelor de judecată și remiterea cauzelor la rejudecare. Totuși, numărul acestor cereri este pînă în prezent relativ mare.
6	Poziția Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești – în vederea posibilității monitorizării și analizei eficiente a implementării legii respective UNEJ a considerat că este necesar să fie efectuată o analiză anuală a aplicării acestei legi în practică pentru a avea posibilitatea de a face un studiu mai profund și efectiv.
7	Tabelul care conține propunerile (obiecțiile) și viziunea autorității responsabile, se anexează.

11. Concluzii

1.	<p>La doar opt luni de la adoptarea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, CtEDO s-a expus pe marginea acesteia. În Hotărîrea Balan vs Moldova pronunțată la 24 ianuarie 2012, CtEDO a conchis că Legea nr. 87 este un remediu intern care urmează a fi epuizat și că atîta timp cît nu există o practică judecătorească a instanțelor, ea nu poate să stabilească dacă remediul funcționează sau nu.</p> <p>La moment, constatăm, că nu avem o practică judecătorească uniformă de aplicare a Legii nr. 87. Mărimea compensațiilor morale acordate de instanțele naționale variază în mod inexplicabil de la un caz la altul. S-au constatat cazuri în care pentru perioade îndelungate de tergiversare s-au acordat compensații morale mici și invers, pentru perioade scurte, compensații mari.</p> <p>Totodată, reieșind din numărul de cereri înaintate în instanțele de judecată constatăm un grad înalt de aplicare a legii și compensarea prejudiciului pretins.</p>
2.	Scopul ridicării standardelor în domeniul protecției drepturilor omului în Republica Moldova din perspectiva dreptului la un proces echitabil (art.6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale), precum și cel al instituirii unui recurs intern efectiv pentru remedierea încălcării termenului rezonabil la judecarea cauzelor sau la executarea hotărîrilor judecătorești a fost realizat o dată cu adoptarea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.
3	<p>După pronunțarea hotărîrii Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016, a fost stabilită o contradicție cu Articolul 70 alin. (1¹) al Codului de executare a RM.</p> <p>Existența a două nivele de contestare a hotărîrii în instanța de apel și recurs și valorificarea de către justițiabili a acestor modalități de contestare, face ca mecanismul de compensare a prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil, să fie afectat de aceeași problemă - încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzelor inițiate în temeiul Legii nr. 87.</p> <p>Mecanismul de regres față de persoana vinovată reieșind din Lege nu este explicit și eficient. Un exemplu în acest sens este faptul că nu sunt indicate autoritățile care decid să intenteze procedura de regres, termenul de prescripție, cum se apreciază temeiurile pentru astfel de acțiune etc.</p>

12. Recomandări

Nr. d/o	Recomandări	Argumentarea
1.	Măsuri de modificare și completare a actelor normative și aspectele ce trebuie îmbunătățite	<p>În vederea sporirii eficienței Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 urmează a fi întreprinse următoarele măsuri de modificare a actului normativ prin :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modificarea legislației procesual – civile, în vederea excluderii unui grad de jurisdicție pentru

		<p>cererile depuse în baza Legii nr. 87;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legea să fie completată cu prevederi care să detalieze mecanismul de funcționare a instituției regresului, iar Guvernul să pună în aplicare instituția regresului; • Să fie analizată oportunitatea introducerii procedurii de conciliere care, prealabil sau la începutul procedurii judiciare, ar avea drept scop rezolvarea litigiului.
2.	Alte măsuri decât cele normative de asigurare a acțiunii juridice a actelor normative monitorizate	Nu a fost identificat încă gradul de suficiență a resurselor materiale, financiare și umane pentru funcționarea actului normativ.